

The background of the slide features a pair of wooden scales of justice and an open book with text on its pages, both resting on a wooden surface. The scales are positioned in the upper half, and the book is in the lower left. The text is overlaid in a bright yellow color.

PRACOVNÍ PRÁVO

zákon č. 262/2006 Sb., zákoník
práce

(vybraná ustanovení)

Pojmy

Závislá práce

- je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.
- musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě

Zaměstnanec je fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.

Zaměstnavatel je osoba, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.

Vedoucí zaměstnanec zaměstnavatele se rozumějí zaměstnanci, kteří jsou na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny. Vedoucím zaměstnancem je nebo se za vedoucího zaměstnance považuje rovněž vedoucí organizační složky státu

Uzavření pracovního poměru:

- pracovní smlouvou
- jmenováním
- volbou (spíše předpoklad vzniku pracovního poměru)

Pracovní smlouva

(povinné náležitosti)

- druh práce
- místo výkonu práce
- den nástupu do zaměstnání

Pracovní smlouva

(příklady nepovinných náležitostí)

- zkušební doba (**od 1.1.2025 změna**)
- doba, na kterou byl pracovní poměr uzavřen
- délka pracovního úvazku
- výše mzdy

Údaje o právech a povinnostech zaměstnance vyplývající z pracovního poměru (příklady informací)

- **Nárok na délku dovolené.**
- **Údaje o výpovědních lhůtách.**
- **Stanovení týdenní pracovní doby, rozvržení pracovní doby.**
- **Údaje o mzdě, splatnost mzdy, termíny výplaty.**
- **Informace o služebních cestách.**

Zaměstnavatel musí převést zaměstnance na jinou práci:

- zaměstnanec ztratí na základě lékařského posudku ze zdravotních důvodů způsobilost konat dosavadní práci,
- je-li to na základě lékařského posudku v zájmu ochrany zdraví jiných osob před přenosnými nemocemi,
- je-li to pravomocné rozhodnutí soudu nebo správního úřadu nebo
- koná-li těhotná žena, kojící matka nebo matka do devíti měsíců po porodu práci, kterou nesmí konat.

Zaměstnavatel může převést zaměstnance na jinou práci na základě dohody, nebo i bez jeho souhlasu, jestliže:

- pracovník **nemá dlouhodobě dobré pracovní výsledky** a byl k nápravě v posledním roce písemně vyzván, nebo nesplňuje kvalifikační předpoklady pro výkon práce anebo závažně nebo opakovaně poruší pracovní kázeň,
- zaměstnanec je **trestně stíhán za trestný čin**, spáchaný v souvislosti s vykonávanou prací,
- nemůže-li zaměstnanec konat práci pro prostoje způsobené **nepříznivými povětrnostními vlivy** nebo
- jedná-li se o **odvrácení živelné pohromy** nebo hrozící nehody či zmírnění jejich následků.

Způsoby ukončení pracovního poměru:

- **dohodou**
- **výpovědí**
- **okamžitým zrušením**
- **zrušením ve zkušební době**

Ukončení pracovního poměru dohodou:

Písemně ukončen k určitému datu.
Zásadně jde o krátkodobý pracovní
poměr sjednaný na dobu časově
dohlednou.

Ukončení pracovního poměru výpovědí:

**Písemně s doručením druhé straně – jinak
neplatná!**

Důvody výpovědi ze strany zaměstnavatele:

- organizační důvody
- zdravotní důvody
- porušení pracovní kázně

Okamžité ukončení pracovního poměru:

Výjimečně!

Zaměstnavatel: Zaměstnanec závažně porušil pracovní kázeň.

Zaměstnanec: Do 15 dnů od předložení zdrav. potvrzení nepřeložen.

Do 15 dnů od termínu výplaty zaměstnavatel nevyplatil mzdu.

Ukončení pracovního poměru ve zkušební lhůtě:

Písemně!

Kdykoliv, bez udání důvodů na obou stranách.

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Dohoda o pracovní činnosti – limit 20 hodin týdně
po dobu trvání max. 52 týdnů.

Výpověď bez udání důvodů, výpovědní lhůta je 15 dní.

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Dohoda o provedení práce.

Od 1.7. navrhovaná změna! Upraveny 2 limity podle průměrné mzdy! (43 967 Kč)

DPP u 1 zaměstnavatele – 25% průměrné mzdy (10 500 Kč)

Více DPP souběžně – 40% průměrné mzdy (17 500 Kč)

Zatím změna odložena do 1.1.2025!

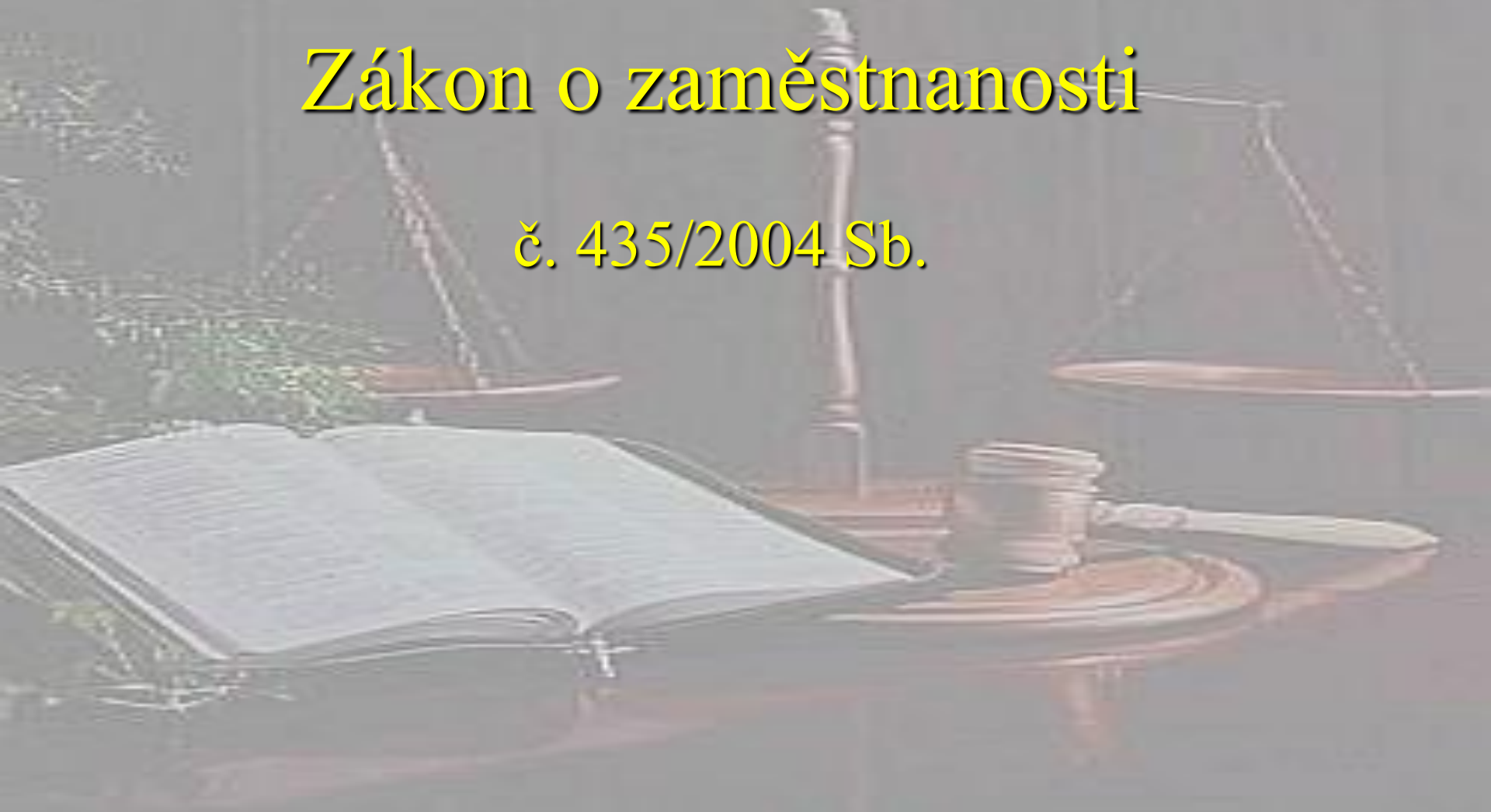
Dovolená

Nárok na dovolenou vzniká každému zaměstnanci v pracovním poměru, který **odpracoval alespoň 60 dní v kalendářním roce**. Podle zákoníku práce je dovolená stanovena na **nejméně 4 týdny**. Často ale zaměstnavatel nabízí další **týden dovolené navíc jako benefit**.

Od 2021 se odvozuje od týdenní pracovní doby zaměstnance a místo dnů se vyjadřuje **v hodinách**.

Zákon o zaměstnanosti

č. 435/2004 Sb.

PRÁVO NA ZAMĚŠTNÁNÍ

Právem na zaměstnání je právo fyzické osoby, která chce a může pracovat a o práci se uchází, na zaměstnání v pracovněprávním vztahu, na zprostředkování zaměstnání a na poskytnutí dalších služeb za podmínek stanovených tímto zákonem. Fyzická osoba má právo si sama svobodně zvolit a zabezpečit zaměstnání a vykonávat je na celém území České republiky, nebo si může zabezpečit zaměstnání v zahraničí.

**Zaměstnání zprostředkovávají
za podmínek stanovených
tímto zákonem:**

- a) úřady práce,**
- b) právnické nebo fyzické osoby,
pokud mají povolení ke
zprostředkování zaměstnání
("agentury práce").**

Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání se věnuje:

- fyzickým osobám se zdravotním postižením,
- fyzickým osobám do 25 let věku,
- absolventům vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku,
- těhotným ženám, kojícím ženám a matkám do devátého měsíce po porodu,

- fyzickým osobám pečujícím o dítě do 15 let věku,
- fyzickým osobám starším 50 let věku,
- fyzickým osobám, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 6 měsíců,
- fyzickým osobám, které potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména fyzické osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, fyzické osoby společensky nepřizpůsobené, fyzické osoby po ukončení výkonu trestu odnětí svobody a fyzické osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba:

- **Pobírání invalidního důchodu ve 3. stupni invalidity.**
- **Péče o dítě do 4 let.**
- **Péče o fyzickou osobu závislou na pomoci jiné osoby.**
- **Výkon dlouhodobé dobrovolnické služby a výkon veřejné služby.**
- **Péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby.**
- **Příprava osoby se zdravotním pojištěním k práci.**

Podpůrčí doba (doba vyplácení podpory v nezaměstnanosti)

- a) **do 50** let věku
5 měsíců,
- b) **od 50 do 55** let
věku 8 měsíců,
- c) **nad 55 let** věku
11 měsíců.

Výše hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání

- První 2 měsíce – **65%** z výdělku.
- Další 2 měsíce – **50%** z výdělku.
- Po zbývající dobu – **45%.**

Žadatelé registrovaní na úřadu práce si mohou i více přivydělat, měsíčně polovinu minimální mzdy (9450 Kč) jen na DPČ nebo zkrácený úvazek.

V případě, že nelze osvědčit výši průměrného
měsíčního čistého výdělku nebo
vyměřovacího
základu:

činí podpora po dobu prvních **2 měsíců**
0,15násobek (6 365 Kč), další **2 měsíce**
0,12násobek (5 092 Kč), a po **zbývající**
podpůrčí dobu 0,11násobek (4 667 Kč)
průměrné mzdy v národním hospodářství
za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku
předcházející kalendářnímu roku, ve kterém
byla podána žádost o podporu.

Maximální výše podpory v nezaměstnanosti činí **0,58násobek průměrné mzdy** (43 967 Kč) v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti. Pro rok 2024 činí maximální možná podpora v nezaměstnanosti **24 608 Kč měsíčně** a při podpoře při rekvalifikaci **27 578 Kč měsíčně**.

CESTOVNÍ NÁHRADY

**(zákon č. 262/2006
Sb., zákoník práce)**

Pracovní cestou

**se rozumí časově omezené vyslání
zaměstnance zaměstnavatelem
mimo sjednané místo výkonu
práce.**

Osoby, kterým jsou poskytovány náhrady:

- zaměstnancům v pracovním poměru,
- členům družstev,
- zaměstnancům činným na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Zaměstnanci vyslanému na pracovní cestu přísluší:

- náhrada prokázaných jízdních výdajů,
- náhrada prokázaných výdajů na ubytování,
- stravné,
- náhrada prokázaných vedlejších výdajů,
- náhrada prokázaných jízdních výdajů za cesty k návštěvě rodiny.

Stravné se vyplácí ve výši:

(vyhláška č. 398/2023 Sb.)

1. trvá-li pracovní cesta 5-12 hod
140 Kč - (166 Kč)
2. trvá-li pracovní cesta 12 - 18 hod
212 Kč - (256 Kč)
3. trvá-li pracovní cesta déle než 18
hod
333 Kč - (398 Kč)

Krácení stravného:

- o **70%** (pracovní cesta 5-12 hod)
- o **35%** (pracovní cesta 12-18 hod)
- o **25%** (pracovní cesta delší než 18 hod)

Náhrady za použití silničních mot. vozidel při pracovních cestách:

Jestli se zaměstnavatel se svým zaměstnancem dohodne, že při pracovní cestě použije vlastní vozidlo, pak mu za každý km jízdy náleží sazba základní náhrady a náhrada za spotřebované pohonné hmoty.

Př.

Průměrná spotřeba automobilu je 10 l na 100 km. Zaměstnanec při pracovní cestě ujel 600 km. Za 1 l pohonných hmot zaplatil 35 Kč. Jaká je výše náhrady za použití soukromého vozidla?

Ujetí 1 km stálo 3,50 Kč

základní náhrada je 5,60 Kč na 1 km

Dohromady 9,10 Kč

Ujeto 600 km = 600 x 9,10 = 5 460 Kč

Náhrady při zahraničních pracovních cestách:

Vyhláška č. 341/2023 Sb., o stanovení výše základních sazeb
zahraničního stravného pro rok 2023 | Ministerstvo financí ČR

**Za každý kalendářní den zaměstnanci
přísluší stravné v cizí měně, např.:**

Maďarsko	45 EUR
Francie	50 EUR
Kanada	50 USD
V. Británie	45 GBP
Slovensko	35 EUR

Konkrétní výše stravného:

doba trvání služ. cesty v zahraničí	výše stravného
méně jak 1 hod	ZS nepřísluší
< 12 hod	1/3 základní sazby
12 - 18 hod	2/3 výše sazby
déle než 18 hod	základní sazba

Další možnost náhrad:

Kapesné **max. 40% denního
stravného**

Formuláře k pracovní cestě

Firma - razítko		CESTOVNÍ PŘÍKAZ	
1. Příjmení, jméno, titu		Osobní číslo	
2. Bydliště		Útvar	
		Telefon, linka	
		Normální pracovní doba	
		od do	
Počátek cesty (místo, datum, hodina)	Místo jednání	Účel a průběh cesty	Konec cesty (místo, dat.)
3. Spolucestující			
4. Určený dopr. prostředek (u vlast. voz. druh, obsah válců)			
5. Předpokládaná částka výdajů Kč			
6. Povolená záloha Kč vyplacená dne pokl. doklad číslo			
..... Podpis pokladníka	 Datum a podpis pracovníka oprávněného k povolení cesty	
VYÚČTOVÁNÍ PRACOVNÍ CESTY			
7. Zpráva o výsledku pracovní cesty byla podána dne			
Se způsobem provedení souhlasí:			
..... Datum a podpis odpovědného pracovníka			
8. VÝDAJOVÝ A PŘÍJMOVÝ DOKLAD číslo		Účtovací předpis	
Účtovaná náhrada byla přezkoušena a upravena na		Má dáti	
Kč		Dal	
Vyplacená záloha Kč		Částka	
Doplatek - Přeplatek Kč		Středisko	
Slovy:		Zakázka	
.....		Poznámka o zaúčtování	
..... Datum a podpis pracovníka, který upravil vyúčtování	 Datum a podpis pokladníka	
.....	 Datum a podpis (průkaz totožnosti)	
.....	 Schválil (datum a podpis)	

VYÚČTOVÁNÍ PRACOVNÍ CESTY

Datum	Odjezd - příjezd ¹⁾ Místo jednání podtrhněte		Použitý dopr. prostředek ²⁾	počet hodin z trati času	Vzdálenost v km ³⁾	Počátek a konec pracovního výkonu (hodina)	Jízdné	Stravné	Nocležné	Nutné vedlejší výdaje	Celkem	Upraveno
							a míst. přeprava					
1	2		3	Dr	5	6	7	8	9	10	11	12
	Odjezd											
	Příjezd											
	Odjezd											
	Příjezd											
	Odjezd											
	Příjezd											
	Odjezd											
	Příjezd											

Stravování bylo poskytnuto bezplatně: ano - ne
 Pobírám odlučné: ano - ne

Celkem						
Záloha						
Doplatek - Přeplatek						

Prohlašuji, že jsem všechny údaje uvedl úplně a správně.

- O - osobní vlak AUS - auto služební
- R - rychlík AUV - auto vlastní
- A - autobus MOS - motocykl služební
- L - letadlo

¹⁾Dobu odjezdu a příjezdu u veřejného dopravního prostředku vyplňte podle jízdního řádu.

²⁾Uvádějte ve zkratce.

³⁾Počet km uvádějte jen při použití jiného než veřejného hromadného doprav. prostředku

Sazby náhrad cestovních výdajů jsou zveřejňovány ve Sb. zákonů podle systému zákona 262/2006 Sb.

.....
Datum a podpis pracovníka

Děkuji za pozornost!